

Blagor mirnim ...

Bili so narodi, katerih bogovi so bili strašni bogovi vojske. Homerjeva Iliada pripoveduje, kako so se bogovi udeleževali vojska in se veselili nad bojnim hrupom in nad vzdihom umirajočih sovražnikov. Tudi stari testament neredko slavi Jehova kot bojujočega boga, ki izda ukaze, naj se sovražne vojske uničijo do zadnjega moža. In v 143. psalmu beremo: »Hvaljen bodi Gospod, moj Bog, ki uči moje pesti boja in moje roke bojevatja.«

Za stare narode so bili zemeljski elementi, blisk in grom, voda in potres, ogenj in vojska razodetje božje.

Kristus, nosilec novega razodetja, pa je tudi nosilec božjega miru. Njegov prihod ni napolnil Sinajske gore, ali jeruzalemskega templja s črnimi oblaki, gromom in bliskom! Kot otrok je prišel v vsej skrivnostno-mirni tišini družine. Ni se pripeljal na ognjenem vozu; niso ga prinesli strah razdirajoči kerubi; materina roka ga je nosila in mirno je spal na materinih prsih. Angeli so peli ob njegovem rojstvu pesem miru, ki odmeva iz stoletja v stoletje in vabi vse ljudi, ki so dobre volje.

Sam pa oznanja mir kot božji ideal. »Blagor mirnim, ker bodo imenovani otroci božji!«

Ali pa je Bog miru prišel do vlade na svetu?

Dva tisoč let je že skoro od tedaj preteklo, pa — miru še ni. Kako neskončno nemiren in v vojskah raztrgan je današnji svet! Kakšna grenkoba leži na obrazih stotisočev! Ali ni smatrati za polom krščanstva, da se mu do danes ni posrečilo svetu dati miru? Vsaj tako govorijo moderni pacifisti, ki se jim zdi krščanstvo nezmožno vzpostaviti med narodi mir. Ali imajo prav?

Moderni pacifisti pravijo: »Da postanejo ljudje miroljubni in mirni, morajo postati brez želja. Želje in poželenja so vzrok vsega nemira med ljudmi.« In zato mečejo oči proti religiji indijskega Bude, katere najvišja zahteva je: »Bodi brez želja!« In prav ta takemu človeku brez želja obeta večno brezželjnost v nirvani. Toda ta religija more zadostovati takim, ki si po prestanem hrupnem življenju nirvane žele. Za nas Evropejce to ni; saj čulimo v sebi premočno silo za delo in udejstvovanje. Mir brez vsakih želja in stremljenj imenujemo lenobo in jo smatramo za človeka nevredno. Nočemo biti mirni, ampak mir hočemo napraviti.

Kako pa se nam bo to posrečilo?

»Napravi mir s seboj,« je rekel Kristus. Pa tega ni samo rekel, ampak tudi sam pokazal. Ni bil tak, kakor smo pogosto mi, ko pridigujemo drugim, sami pa prav tistega ne storimo.

Toda, vprašaj, kdaj pa je Kristus napravil mir s seboj?

Prečitaj zgodbo o njegovi preizkušnji. Ali misliš, da je bila to le gledališka predstava? Pač ne! — Kristus je prav v svoji duši preizkusil duha, ki dela človeka nemirnega; poželenje mesa, poželenje oči in napuh življenja. Potem pravi zgodba: »In so pristopili angeli ter so mu stregli,« to se pravi: dosegel je blaženi mir, postal je gospod, da so mu celo angeli stregli.

In ta mir z Bogom ni bil morebiti kak mehkužen, osladen mir. To je bil mir dela, truda, dolžnosti, požrtvovalnosti za Boga in človeštvo; bil je žrtev. Pa kljub temu je bil mir, močan, da je svet premagal, ker je imel Gospod ta mir v svoji duši.

In imel pa je tudi mir z ljudmi, ker jih je vse ljubil iz globine svoje duše. Ni imel sovražnika. Tudi nje, ki so ga sovražili, je ljubil. Vse je hotel objeti,

visoke in nizke, bogate in revne, Rimljane, Grke in barbare. Ker je vsem hotel postati požrtvovalen kralj, je mogel ustanoviti kraljestvo miru. Pacifizem je bil to, ki nima z današnjim utrujenim pacifizmom nikake skupnosti; pacifizem dela in boja za mir.

K temu pacifizmu nas vabi, ko nas kliče: »Blagor mirnim, ker bodo imenovani otroci božji!«

»Delaj za mir!« se glasi njegov ukaz; »izruj iz svojega srca vse demonske moči, ki povzročajo vojno: poželenje po mamonu, poželenje po uživanju, poželenje po časti! Kako smeš nastopiti proti vojni, če sam v sebi nisi njene vzroke?«

»Delaj za mir! V svoji notranjosti imaš nagonske sile, ki jih ne moreš uničiti. Pač pa jih lahko izpremeniš v ustvarjajoče sile v delu in trudu za mir. To je pravo krščanstvo, če vojne sile izprevržeš v sile junaštva!«

»Delaj za mir! Ali imaš mir silnega stremljenja, moške ljubezni in pripravljenosti za žrtve v družini, delavnici, in za tvoj narod, tvojo domovino? Ali si mož trdnih krščanskih nazorov, ki povzročajo spoštovanje do sebe in drugih? Ali si mož miru, v katerega navzočnosti oneme klafarska nota? In obenem mož ljubezni, bodisi kot predstojnik, bodisi kot podložnik? Povsod moreš in moraš skrbeti, da se ideal božjega miru uresniči!«

Potrebni pripomočki v sadjarstvu.

(Nadaljevanje.)

IV.

V prvih treh člankih pod gorenjim naslovom (glej »Gospodar« štev. 16., 18. in 19.!) smo našli in opisali najpotrebnejše pripomočke pri napravi sadjevca, pri spravljanju in shranjevanju sadja ter nekatera orodja, ki so neizogibno potrebna pri obdelovanju in oskrbovanju sadnega drevja. To pa še ni vse. V novodobnem sadjarstvu so se pojavile silne ovire, kakršnih naši predniki niso poznali. Boriti se moramo namreč z različnimi zajedavci,

ki ogrožajo zdravje in celo življenje sadnih rastlin in kvarijo njih plodove. Ta boj pa se ne da izbojevati z golimi rokami. Treba je za to preizkušenega orožja in sredstev.

Zajedavci so navadno tako majhni, da jih z golimi očmi niti videti ne moremo. Ker pa vemo, kako žive in katera sredstva jih ugonobe, sklepamo iz tega, kje in kako jim najbolj gotovo pridemo do živega. Izkazalo se je po nešteti in popolnoma zanesljivih izkušnjah zadnjih desetletij, da večino zajedavcev najlaže in najbolj v živo zadenemo z različnimi jedkimi ali strupenimi tekočinami. Da pa moremo te tekočine uspešno uporabljati, potrebujemo posebno orodje, s katerim tekočino spravimo tje, kjer so zajedavci. Navadno moramo vso rasilino na tanko porositi, ali pa celo temeljito obrizgati. V to svrho so upeljali v novodobnem sadjarstvu posebne pršilke ali brizgalke, ali kakor navadno pravimo — škropilnice. Ta izraz pa seveda ni pravi, ker s temi pripravami ne škropimo, ampak tekočino z večjim ali manjšim pritiskom razbrizgavamo.

Pršilke ali brizgalke so dandanes tako nujno potrebno orodje v sadjarstvu, da jih ni moči na noben način več pogrešati in z nobenim drugim orodjem nadomestiti. Če hočemo sadne rastline in njihove plodove obvarovati različnih bolezni in poškodb od živalskih škodljivcev, moramo imeti primerno brizgalko, s katero pravilno sestavljeno sredstvo (insekticide in fungicide) spravimo od tal do skrajnih mej drevesnega vrha in v taki obliki, kakor je za uspešno zatiranje potrebno.

Sadne brizgalke izdelujejo v nešteti oblikah in različnih velikostih. Najnavadnejše in najcenejše so ročne brizgalke, ki držijo do 2 l tekočine. S pridom jih uporabljamo za pritlično sadno drevje. Pa tudi pri obdelavi mladega visokodebelnega drevja bi utegnile še dobro služiti. Če imamo pa količnejše več drevja, zlasti odraslega, na neizogibno potrebujemo na-

hrbno brizgalko, ki drži od 12—18 l. Te, pri nas že davno znane brizgalke so jako različno sestavljene. Najpreprostejše, ki so v rabi pri vinogradnikih, moramo med delom neprestano goniti z roko. Za vodstvo razpršilnika nam ostane torej samo ena roka. Zato so te vrste pršilke samo za nizke rastline (vinsko trto, pritlično sadno drevje). Pri visokem sadnem drevju potrebujemo pa brizgalko z močnejšim pritiskom in tako sestavljene, da jih pod drevesom načrpamo (napumpamo), potem pa prše tekočino same do zadnje kapljice. Ker imamo obe roki prosti, gremo s pršilko na hrbtu lahko po lestvi in celo na drevo, ako je tako visoko, da curek od tal ne doseže skrajnega vrha. To so samodelne drevesne brizgalko.

V novejšem času se zelo širijo prenosne brizgalko, ki drže po 50 in več litrov tekočine. Te prevažamo pod drevjem in od tal dosežemo z močnim pritiskom najvišje vrhove. Za strežbo sta potrebna navadno dva moža.

V obširnih nasadih uporabljajo zadnja leta z velikim uspehom motorne drevesne brizgalko, ki opravljajo brizganje sadnega drevja jako hitro in še bolj uspešno nego nahrbtni ali prevozne.

Tudi pri nas se je zadnja leta glade tega orodja obrnilo na bolje. Naša ročna ročnih in nahrbtnih, pa tudi nekaj preprostih prevoznih brizgalk je v rabi. Toda v primeri s številom sadjarjev je število brizgalk malenkostno. Največja ovira, da se to orodje ne širi tako naglo kakor bi bilo potrebno, je to, ker je drago. Če bi pa pomislili, kakšno strašno škodo nam delajo zajedavci in koliko milijonov nam vsako leto uničijo, bi z večjo vnetostjo in z bolj živim prepričanjem segali po tem prepotrebni orodju. Vsakemu sadjarju se izplača dobra brizgalka že ob prvi dobri sadni letini, ako z njeno pomočjo otme le par kilogramov sadja. Manjšim in obsejnim sadjarjem naj priskoči na pomoč sadjarska ali kmetijska podružnica na ta način, da si omisli dru-

štveno brizgalko, ki jo članom izposojuje. Tudi državne oblasti podpirajo taka stremljenja s primernimi podporami.

Kdor misli, da orodje, ki smo govorili o njem v tem članku, lahko še nadalje pogreša in da je boj z zajedavci sadnega drevja nepotreben, ali pa da se lahko opravi brez tega pripomočka, se silno moti v svojo največjo škodo. Njegovo sadno drevje bodo bolj in bolj ugonabliali zajedavci in njegov sadni pridelek bo čimdalje bolj pičel in čimdalje slabejši in manj vreden. Vsakdo, ki se zaveda, kako važno je sadjarstvo v našem narodnem gospodarstvu, si bo vzel te besede k srcu in jih pravočasno uvaževal. H.

Možje in gospodinjsko delo.

Ali naj mož in mlajši možki družinski člani-sinovi pomagajo materi-gospodinji pri njenem delu?

To je vsekakor zelo važno vprašanje, ki je nujno, da ga rešimo. Mnenja o tem so najbrže različna in gotovo se bo tudi našel kdo, ki bo rekel: »Možje in fantje imajo že svoje delo in ženska opravila naj ostanejo ženska opravila tudi v bodoče.«

Ali je temu res tako? Le pogledjmo! Naše žene in gospodinje mnogo trpe pri svojem težkem in mnogostranskem poklicu, vzlic temu pa včasih njihovega dela ne vidimo ali nočemo videti in jim dostikrat vsega truda tudi ne priznavamo. Vendar je tako! Materinski in gospodinjski poklic je izredno težak, eden najtežjih, ker obsega pač celo vrsto najrazličnejših poklicev, katere je treba vse poznati, vse razumeti in vse točno in vestno izvrševati. Gospodinja je zdaj mati, čez nekaj časa perica ali kuharica, potem zopet delavka na polju itd.

Veliko pomagati gospodinjam možki itak ne morejo, ker ima vsak svoje delo. Toda, prva dolžnost vseh, posebno svojcev pa je, da njeno delo spoštujejo in primerno cenijo. To pa

je zopet mogoče le tistim, ki delo poznajo in so ga vsaj parkrat poskusili.

Ne pustimo nikoli, da dečki postopajo, medtem ko deklice pomagajo v kuhinji materi! Gospodinjsko delo je za deklice in dečke enako častno, enako potrebno in tudi njih dolžnost napram materi je ista. Če bomo otroke navadili že od majhnega, da radi primejo ob vsaki priliki in potrebi za gospodinjsko delo, potem jih takih del ne bo nikoli sram izvrševati. Tudi mož naj se ne čuti ponižanega, če prime za hišno delo, saj prizna s tem ženi, da njeno težko delo ceni in spoštuje ter ji po svojih močeh tudi rad pomaga. Kako bo razveselilo mater, če bo videla, da oče ali sin z dobro voljo priskoči na pomoč, ko jo vidi hiteti in truditi se. Ali pa se morda komu bolj dopade, da se žena trudi in poti, sam pa jo gleda z rokami v žepih? In kakšen zgled je to za sinove in ostale družinske člane?

Cenimo in spoštujmo delo matere-gospodinje, kajti njeno veliko oporo in vsestransko pomoč hiši in družini spoznamo mnogokrat prepozno — ko je ni več!

Ne čakajmo torej; možje in dečki, vsi po vrsti naj radi pomagajo ženi ali materi. To jim bo le v dobro — kajti znali bodo gospodinjsko delo ceniti — in če treba, tudi prav vzeti v roke.

S. H.

Umetni hlevski gnoj.

Že pred par leti je bil v »Kmetovalcu« članek, v katerem je opisan način in sredstvo, kako se napravi hlevski gnoj brez živine. To sredstvo je bilo tedaj označeno z »Adko«, ki predstavlja začetne črke Družbe za razvoj poljedelstva na Angleškem. Sedaj pa prihajajo iz Amerike vesti, da se slična sredstva tamkaj precej širijo in izgleda, da bodo igrala v bodočnosti v poljedelstvu veliko vlogo.

V Združenih državah je namreč vedno manj hlevskega gnoja. Konji so izgubili svojo vrednost v mestih skoraj popolnoma, ker so jih spodrinili avtomobili, na deželi pa jih je tudi vedno

manj, ker se nadomeščajo s traktorji in avtomobili. Tudi množina govedi se je znižala v zadnjih dvajsetih letih od 71 na 57 milijonov glav ali od 810 na 487 glav na 1000 prebivalcev. Tudi število prašičev se je zmanjšalo od 620 na 441 glav na 1000 prebivalcev. Zmanjšanje števila živine je imelo za posledico zmanjšanje množine gnoja, kar bridko občutijo farmerji na deželi. Da bi se temu pomanjkanju odpomoglo, so znanstveniki iskali načina, kako najti primerno nadomestilo za hlevski gnoj umetnim potom, na kemični in biološki način. Najti je bilo sredstvo, ki naj vpliva na razpadanje slame in drugih odpadkov v kmetijskem gospodarstvu, ki so drugače brez vrednosti. Ta način oziroma sredstvo so iznašli in tako bo mogoče napravljati umetni hlevski gnoj v velikih količinah in poceni.

Tudi v Ameriki so umetna gnojila predraga, da bi jih mogli farmerji uporabljati za vso površino obdelane zemlje. Zato so tamošnje poskusne postaje proučevale angleški način naprave umetnega hlevskega gnoja.

Ta gnoj se napravi tako, da se zloži kup slame, trave, listja, koruznice, ločja in raznih drugih odpadkov ter se vsak sloj polije s tekočino od 50 do 200 litrov na 1000 kg slame in drugega materiala. Ta tekočina je napravljena iz posebnega praška, ki vsebuje klice in trosce raznih bakterij. Na prvi sloj pride drugi, nanj tretji itd., dokler ni kup bodočega gnoja pripravljen. Vsak sloj se posebej polije z vodo, da postane ves material vlažen.

Razkrojévanje slame in drugih primesi se kmalu začne pod vplivom kemičnega in biološkega praška ter vode in tako se gnoj napravi za 3 do 4 mesece. Popolnoma zrel je gnoj po šestih mesecih. Zanimivo je, da tak umetni gnoj ne povzroča nikakega neprijetnega vonja in tudi muh ne privlačuje. V njem pa tudi ni plevelnega semena, ki ga vedno dobimo v svežem hlevskem gnoju.

Vsebinska hranilnih snovi v takem

umetnem gnoju je, kakor pravijo Amerikanci, skoraj enaka oni v pravem hlevskem gnoju, izvzemši kalija, ki ga je le malo. Še eno prednost ima baje ta gnoj, da ne zgubljava hranilnih snovi, predvsem dušika, vsled vpliva vremena, kakor se to godi pri naravnem živalskem gnoju. Ker je v Ameriki tam, kjer pridelujejo mnogo žita, tudi obilo slame, ki je brez vrednosti za gospodarstvo, se bo ta lahko dobro izkoristila za gnoj, če se bo na ta način pridelala. Sedaj delajo poskusne postaje poskuse s tem umetnim organskim gnojem in upajo, da bodo lahko že prihodnje leto dali farmerjem to sredstvo v splošno uporabo.

Taka naprava rastlinskega gnoja brez živine ima poseben pomen za vrtnarstvo, ki danes v bližini mest ne dobi več dovolj hlevskega, predvsem gnojakega gnoja. Zato delajo poskuse s takim sredstvom tudi že na Holandskem, kjer je cvetličarstvo zelo razširjeno. Ker je pri nas živinoreja precej razvita in tudi ravnanje s hlevskim gnojem precej napreduje, je pričakovati, da zaenkrat ne bomo še rabili teh sredstev na deželi, pač pa bo kmalu prišel čas za to v bližini mest. Vendar je potrebno, da smo o tem že sedaj poučeni.

Denar.

g Vrednost denarja. Sprememb v denarnem stanju na domačih in inozemskih borzah ni. Tako beleži naš dinar v Curihu stalno 9.12875 centimov, kar znači njegovo trdnost, ki sloni na naši gospodarski stalnosti. Temu primerno se tudi plačujejo inozemske valute na ljubljanski in na drugih borzah v državi precej v enaki višini. Tako je stal na ljubljanski denarni borzi 1 angleški funt 274.55 Din, 1 ameriški dolar 56.38 Din, 1 holandski goldinar 22.78 Din, 1 nemška marka 13.45 Din, 1 švicarski frank 10.96 Din, 1 madžarski pengó 9.89 Din, 1 avstrijski šilling 7.97 Din, 1 belgijski belg 7.88 Din, 1 italijanska lira 2.96 Din, 1 francoski frank 2.22 Din,

1 češka krona 1.68 Din. — Denarne-ga prometa je na ljubljanski borzi približno 15—16 milijonov na teden. Pričakuje se pa, da bo ta sedaj jeseni nekoliko porastel.

Cene.

g Žitno tržišče. Žitna kupčija je pod vplivom ruskega dumpinga (spravljanje velike množine kakega blaga na trg po izredno nizkih cenah). Sovjetska vlada, ki je mislila, da bo v kratkem s svojo boljševiško agitacijo zrevolucionirala ves svet, je uvidela, da ji na to ljudske množice kulturnih držav ne nasedajo. Zato je začela sedaj drugi način propagande. Na svetovni trg vrže obilo kakega pridelka: pšenice, lesa, jajc in drugo po najnižjih cenah. S tem prisili znižanje cen temu pridelku tudi pod dobičkanosnostjo. Posledica temu dumpingu so velike zgube trgovcev na eni strani, na drugi pa tako nizke cene producentom-kmetovalcem, da ti ne pridejo na svoj račun, ali pa da sploh ne morejo prodati svojega blaga. Na ta način hoče Rusija upropasti gospodarstvo drugih držav in vzbuditi nezadovoljstvo med ljudstvom, ki se naj potem vrže v naročje boljševizma in komunizma.

Tako je sedaj odločena, da vrže na evropski trg do konca oktobra 150 ladij pšenice po nižji ceni nego je domača ali ameriška pšenica. Ladje je baje že najela in sedaj deloma že plovejo v evropska pristanišča. To dela vzlic temu, da ni pridelala doma niti toliko žita, da bi bila krita domača potreba. Tako pričakujejo, da bo v Rusiji v nekaterih pokrajinah nastal glad, ker je bila letina slaba, med tem ko se izvažala pšenica. — Ker tako postopanje sovjetske vlade ogroža gospodarstvo vseh drugih držav, je v splošnem pričakovati, da bodo te podvzele potrebne korake proti takemu postopanju. Tako je Francija na ves ruski uvoz povišala uvozno carino za 100 odstotkov od vrednosti blaga. Taki protiukrepi bodo mogoče nekoliko omilili splošno gospodarsko krizo, ki

jo danes občuti ne samo kmet, ampak tudi trgovec, industrijec, obrtnik in delavec.

Žitni trg pri nas je v znamenju mrtvila. Kdor ima blago, bodisi trgovec ali producent, ga ne proda, ker čaka na zboljšanje cen. V Čikagu so cene pšenici zopet padle in dosegle tako nizek položaj kakor niso bile niti pred 40 leti. To je zopet vplivalo na madžarske in rumunske cene, ki tudi nazadujejo. Pri nas so cene ostale neizpremenjene, vendar kupuje se malo, samo za sproti. Nekoliko več nakupuje Privilegirana izvoz. družba.

g Tržišče z jajci. Na domača tržišča prihaja vedno manj jajc, medtem ko povpraševanje po njih stalno narašča. Nakupna cena znaša že Din 1.25 za komad. Računa se pa, da bo višek kmalu dosežen in da bo nastopajoče hladno vreme dovedlo do nabavk konzerviranega blaga. V splošnem se smatra, da se je letos vložilo znatno manj jajc nego prejšnje leto, zato bo zimska kampanja gotovo ugodna za trgovino z jajci.

g Hmeljska kupčija. Hmeljarsko društvo v Zalcu ceni letošnji pridelek hmelja v Sloveniji na 10—12.000 stotov po 100 kg in ne, kakor je prvotno poročalo, na 14.—15.000 stotov. Ta popravek sledi iz tega, ker se je prvotno cenilo hmelj na grodih, medtem ko se je pri obiranju obralo le hmelj brezhibne kakovosti. Obrani hmelj se je vsled odlične kakovosti prav naglo prodal, in sicer do 12 Din za 1 kg. V zadnji dobi je bila kupčija zelo živahna in je že 80—85 odstotkov vsega pridelka prešlo v druge roke. Dosežene cene so bile povprečno nizke, toda opazati je splošen pojav na zbolšanju cen, ker je v drugih državah dobrega hmelja malo.

Živina.

g Živalski sejem v Mariboru. Na zadnji sejem v Mariboru je bilo prignanih 6 konjev, 13 bikov, 152 volov, 337 krav in 6 telet, skupaj 534 glav. Prodanih je bilo 397 glav, od tega za izvoz v Avstrijo 15, za Italijo 13. Cene:

Debeli voli za 1 kg žive teže 8—9.50 Din, poldebili 7—8.25 Din, vprežni voli 5.80—6.50 Din, biki za klanje 7—8.50 Din, klavne krave, debele 6.75—8 Din, plemenske 5.50—6 Din, krave za klobasarje 3.50—4.50 Din, mlada živina 7—8 Din. Volovsko meso I. 18—20 Din, II. 16—18 Din, meso od bikov, krav in telic 14—16 Din, teletje I. 24—35 Din, II. 16—24 Din, svinjsko meso 15—18 Din.

g Dunajski goveji sejem. Iz poročila o dunajskem sejmu posnemamo, da je bilo na prosti trg pripeljanih 2560 goved, od teh 151 iz Jugoslavije. Na kontumačnem trgu pa je bilo 42 poljskih goved. Cene v dinarjih za kg žive teže so bile: voli, najboljši 16.40 do 16.80 Din, prvovrstni 12.80—14.40 Din, drugovrstni 11.20—12.80 Din, tretjevrstni 9.60—10.80 Din, krave, prvovrstne 9.60—11.20 Din, drugovrstne 8—8.80 Din, biki 8.80—11.60 Din, klavna živina 4.80—7.20 Din. — Najboljši voli so obdržali ceno, vsa ostala živina je pocenila za 80 par.

g Dunajski prašičji sejem. Na zadnji dunajski sejem je bilo pripeljanih 11.355 pršutarjev in 5683 špeharjev, iz Jugoslavije 4015 glav. Cene v dinarjih za kg žive teže so bile naslednje: špeharji, najboljši 12.64 Din, prvovrstni 12.16—12.40 Din, drugovrstni 11.84—12 Din, kmetski 12 do 12.64 Din, najboljši 12.80 Din, pršutarji 12—17.20 Din. — Špeharji so se pocenili za 60 par, pršutarji pa za 120 par.

Izvoz in uvoz.

g Olajšave pri uvozu sadja v Švico. Švicarska vlada je v svrhu pospeševanja uvoza sadja dovolila, da se od 10. septembra do 9. decembra dovoli 50-odstotni popust na prevoznini vseh Zvezni železniških progah. Razliko bo pokrili švicarski Zvezni svet. Naša država izvaž v Švico velike količine namiznih jabolk, zato bo ta odredba gotovo koristila našim izvoznikom.

g Uvoz žita v Italijo raste. V mesecu avgustu je Italija uvozila 1.211.947 stotov žita, medtem ko se je lansko

leto v istem mesecu vozilo le 432.863 stotov. V splošnem se smatra, da je vzrok temu pospešenemu uvozu popoln polom žitne bitke, kakor tudi zelo neugodna žetev. Milanski gospodarski krogi cenijo, da bo letošnja končna trgovinska bilanca zadobila še znatno bolj pasivno lice, nego ga nudi sedanja.

g Gospodarska kriza ter izvoz in uvoz. Prav posebno merilo za stanje gospodarske krize, ki obvlada danes ves svet, sta izvoz in uvoz posameznih držav. Vse evropske države in Zedinjene države v Ameriki so pod tem svetovnim vplivom. Tako objavlja trgovinsko ministrstvo podatke o stanju blagovnega prometa, ki kažejo, da se je v zadnjih sedmih mesecih uvoz v s p o v s o d z n a t n o z m a n j š a l nasproti minulemu letu. Zedinjene države so uvozile manj za 25.9 odstotkov, Italija 21.4, Nemčija 17.8, Francija 12, Anglija 10.2, Belgija in Luksemburg pa za 5.8 odstotkov.

Ravno tako se je občutno z m a n j š a l p o v s o d i z v o z, kakor sledi: v Zedinjenih državah za 22.6 odstotkov, v Italiji 20.9, v Angliji 16.4, v Belgiji in Luksemburgu 14.1, v Franciji za 9.6 in v Nemčiji za 6.2 odstotka. — V teh številkah se zreali tudi kriza posameznih držav, ki je večja ali manjša, kakor pač kažejo uvozne in izvozne številke.

g Uvoz koruze v Španijo. Po naj-novejši odredbi je španska vlada dopustila uvoz jugoslovanske koruze. Carina pa znaša 10 zlatih peset za meterski stot ali okroglo 65 Din. Trgovina s koruso v Španiji je namreč pod državno kontrolo, da se onemogoči špekulacija. Cena za inozemsko koruso bo urejena tako, da se bo mogla prodajati z dobičkom dveh pezet pri meterskem stotu.

g Izvoz lesa. Zadnji kongres gospodarskih zbornic je cenil izvoz našega lesa sledeče: 40.000 vagonov drv za 80 milijonov Din (leta 1929-30 se jih je izvozilo 70.000 vagonov za 140 milj. Din); stavbni les 120.000 vagonov za 1080 milj. Din (lani 160.000 vag. za

1280 milj. Din); bukovih pragov 0.6 milj. kosov za 21 milj. Din (0.5 za 17.5), hrastovih pragov 2.5 milj. kosov za 137.5 milj. Din (2.5 za 150); oglja 5800 vag. za 40.6 milj. Din (6500 vag. za 52 milj); izdelkov iz lesa 4500 vag. za 83.25 milj. Din (5000 vag. za 90 milj. Din); celuloze 1500 vag. za 33 milj. Din (1500 vag za 33 milj. Din); ekstratov za strojenje in tanina 1800 vag. za 82.5 (1500 vag. za 67.5) milj. Din. — Kongres je zahteval, naj se podaljša ugodnost za izvoz drv tudi po 30. septembru t. l. in naj se čimprej uveljavijo ukrepi, predlagani v tarifnem odboru glede na izvozne tarife in pristojbine.

g Uvoz plemenske živine in perutnine. Prošnje za uvoz plemenske živine in perutnine je vlagati na kmetijsko ministrstvo, oddelek za živinorejo. V teh prošnjah je navesti: 1. ima in naslov kupca in prodajalca; 2. na kateri naslov bo poslana živina ali perutnina; 3. vrsta živine ali perutnine, število, spol, starost, rasa; 4. kdaj približno se ima izvršiti uvoz; 5. obmejno veterinarsko postajo, preko katere se bo izvršil uvoz in morebitne tranzitne veterinarske postaje pri prevozu skozi katero drugo državo.

Razno.

g Položaj lesnega trga. Na našem lesnem tržišču je položaj skrajno neugoden. Temu je kriva občutna konkurenca, ki jo izvaja Rusija s svojimi nizkimi cenami na vseh evropskih tržiščih lesa. Pri nas se omejuje obratovanje do skrajnosti in nekatere žage so celo že ustavile ves svoj obrat. Tudi v drugih državah se isto opaža in statistika kaže, da je izvoz lesa povsod nazadoval. Tako objavlja »Prager Presse« podatke, ki pričajo, kako se je zmanjšal izvoz lesa v prvi polovici tega v primeri s prvo polovico lanskega leta v posameznih državah, označeno po vrednosti v čeških kronah: Avstrija od 584 na 461 milijonov čeških kron, Češkoslovaška od 288 na 281 milijonov čeških kron, Poljska od 667 do 543 milijonov čeških kron.

Z uvozom ruskega lesa na evropski trg so posebno prizadete srednje-evropske države, med njimi tudi Jugoslavija. Naš izvoz stavbenega lesa je znašal skupno v prvih sedmih mesecih t. l. 797.1 milijon Din v primeri z 858.9 mil. Din v prejšnjem letu. Posebno očitno je nazadovanje izvoza lesa v juniju: letos je znašal 108.9 — lani 163.7, v juliju letos 101.3 — lani 153.1 milj. Din.

Na nemškem trgu je Rusija skoraj izpodrinila vse tekmece. Tako je znašal julija 1930 uvoz (v oklepajih julij 1929 — vse v tisočih tonah): Rusija 283 (88), Finska 164 (193), Poljska 142 (284), Češkoslovaška 70 (84), Švedska 36 (31), Avstrija 32 (41), Litva 21 (51), Amerika 19 (19), Rumunija 11 (17), Letonija 8 (19), Jugoslavija 2 (7). — Tako vidimo, kako izpodriva Rusija s vojim cenenim lesom vse ostale države in jih gospodarsko uničuje.

g Zakon o pospeševanju čebelarstva. V kmetijskem ministrstvu je živinorejski oddelek izgotovil zakonski načrt za pospeševanje čebelarstva. Prvi del zakonskega osnutka se nanaša na čebelarstvo vobče. Drugi del o organizaciji in pospeševanju čebelarstva ter o organizacijah, ki si bodo pridobile dovoljenje za intenzivno pospeševanje te panoge. Tretji del razpravlja o zaščiti čebelarstva in o kaznih, ki bodo zadele onega, ki bi se pregrešil proti predpisom. Ta zakon bo velike važnosti za naše čebelarstvo, ki je važna panoga našega narodnega gospodarstva.

g Za izboljšanje kmetijskih pridelkov. Kmetijsko ministrstvo pripravlja pravilnik za izboljšanje kakovosti naših žit in drugih kmetijskih pridelkov. Pravilnik predvideva vse potrebne mere za dvig našega poljedelstva in nalaga dolžnosti državnim organom in obenem poljedelcem, ki morajo skrbeti, da se dvigne naše poljedelstvo na primerno višino. Po vsej državi se bodo vršili brezplačni tečaji, ki se bodo delili v dve skupini: praktično in teoretično, in bodo obvezni za vse po-

ljedelce. Ta pravilnik bo vodilo vseh poljedelskih referentov, ekonomov in vseh, ki so v službi kmetijskega ministrstva.

g Likvidacija agrarne reforme. V kmetijskem ministrstvu pripravljajo predlog zakona za končnoveljavno rešitev agrarne reforme v vsej državi, izvzemši Dalmacije in Južne Srbije. Zakonodajni svet je že dobil pristanek predsednika vlade. Ta zakon se pričakuje z veliko nestrpnostjo od strani zainteresiranih agrarnih strank.

n Saje. Kmetovalci mečejo saje na gnojšče, kamor tudi spadajo. Na noben način pa naj jih ne mečejo po poteh, ker vsebujejo tudi saje nekaj redilnih snovi, predvsem dušika. Marsikje uporabijo saje za zalivanje zelenjadi. Saje pomešajo z vodo in z mešanico zalijejo. S tem dajo zelenjadi redilnih snovi in delujejo tudi proti škodljivcem.

n Lepilni pasovi. Letos ste videli, kakšno škodo napravijo gosenice. Kmalu bo čas, da privežete na debla lepilne pasove in tako zabranite samici zimskega pedica, da ne bo mogla zlesti na drevo. Nabavi si pravočasno lepilne pasove.

n Prepozno cvetje. Kjer je toča uničila na trti ali na drevju mlade poganjke, so se razvili iz oči za drugo leto novi poganjki in pognali mnogokje zarod, ki je sedaj v cvetju. Ti pojavi so za naravoslovca zanimivi, za kmetovalca pa žalostni, ker potroši rastlina letos tisto silo, katero bi morala hraniti za prihodnje leto.

r Veliko mesno tovarno bodo zgradili z angleškim denarjem v Papi na Ogrskem. Bo predelovala in izvažala zaklane prašiče. Tovarna bo za živinorejo Ogrske velikega pomena, bo predelala najprvo 6000 prašičev na leto, a polagoma do 50.000.

r Zainite kopati jame za jesensko saditev sadnih drevesc. Zapomnite si, da kdor sadi v jeseni, prihrani navadno eno leto, ker začne drevesce spomladi bujnejše poganjati. Drevesca posadimo lahko takoj, ko jim porumenijo listi.